

ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΛΑΣΙΘΙΟΥ

Αναπτυξιακή Ανώνυμη Εταιρεία ΟΤΑ

ΑΡΓΥΡΟΠΟΥΛΟΥ 3 - 721 00 ΑΓΙΟΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ

ΤΗΛ: 28410 91110 - FAX: 28410 91120 - E-mail: info@anlas.gr - Website: www.anlas.gr

ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΟΠΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ LEADER 2023-2027

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Το νέο Τοπικό Πρόγραμμα LEADER εντάσσεται στο πλαίσιο της Παρέμβασης ΠΕ3-77-4.1 «Στήριξη για τοπική ανάπτυξη μέσω του LEADER (ΤΑΠΤοΚ - Τοπική Ανάπτυξη με Πρωτοβουλία Τοπικών Κοινοτήτων)» του Στρατηγικού Σχεδίου της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής 2023-2027.

Η πολιτική αγροτικής ανάπτυξης αποτελεί μια ολοένα και σημαντικότερη συνιστώσα της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής (ΚΑΠ). Προωθεί την αειφόρο ανάπτυξη των αγροτικών περιοχών της Ευρώπης, αντιμετωπίζοντας τα οικονομικά, κοινωνικά και περιβαλλοντικά προβλήματα.

Το LEADER (Liaisons Entre Actions de Développement de l' Economie Rurale - Δεσμοί μεταξύ δράσεων για την ανάπτυξη της οικονομίας του αγροτικού χώρου) αποτελεί μια καινοτόμο προσέγγιση στο πλαίσιο της πολιτικής αγροτικής ανάπτυξης της Ε.Ε.

Όπως υποδηλώνει το όνομά της, πρόκειται για μια μέθοδο δραστηριοποίησης και υλοποίησης της αγροτικής ανάπτυξης σε τοπικές αγροτικές κοινότητες και όχι για μια παγιωμένη σειρά μέτρων προς εφαρμογή.

Η πείρα έχει δείξει ότι το Leader μπορεί να επιφέρει πραγματική διαφορά στην καθημερινή ζωή των ανθρώπων στις αγροτικές περιοχές, μπορεί να διαδραματίσει σημαντικό ρόλο στην εξεύρεση καινοτόμων απαντήσεων σε παλαιά και νέα προβλήματα του αγροτικού χώρου και να καταστεί ένα σημαντικό εργαλείο για την οικοδόμηση τοπικών ικανοτήτων και τον πειραματισμό νέων τρόπων αντιμετώπισης των αναγκών των αγροτικών κοινοτήτων.

Οι βασικές αρχές στην εφαρμογή των προγραμμάτων LEADER είναι:

- η ανάπτυξη στρατηγικών τοπικής ανάπτυξης εστιασμένες στην περιοχή,
- η εκ των κάτω προς τα επάνω χάραξη των στρατηγικών,
- οι Ομάδες Τοπικής Δράσης (ΟΤΔ) οι οποίες αποτελούν σύμπραξη του δημοσίου με τον ιδιωτικό τομέα,
- οι ολοκληρωμένες και πολυτομεακές δράσεις,
- η δικτύωση,
- η συνεργασία,
- η καινοτομία.

Η πρώτη εφαρμογή των προγραμμάτων LEADER στη χώρα μας, καθώς και σε ευρωπαϊκό επίπεδο, έγινε το 1991 ως Κοινοτική Πρωτοβουλία LEADER, η οποία αποτέλεσε την αρχή μίας νέας προσέγγισης στην πολιτική αγροτικής ανάπτυξης.

Μέσω της LEADER στηρίχθηκε η ολοκληρωμένη και πολυτομεακή ανάπτυξη, ενώ παράλληλα δόθηκε η ευκαιρία στις τοπικές κοινωνίες να σχεδιάσουν και να επιλέξουν οι ίδιες τον τρόπο και τη "διαδρομή" ανάπτυξής τους.

Τα ενθαρρυντικά αποτελέσματα της πρώτης πειραματικής εφαρμογής και η διαπίστωση ότι η Πρωτοβουλία συνέβαλε αντιστρόφως ανάλογα με τον προϋπολογισμό της, στην ενεργοποίηση του τοπικού πληθυσμού, οδήγησαν σε ένα πιο συστηματικό και ολοκληρωμένο σχεδιασμό της, το LEADER II.

Κατά την 2η Προγραμματική Περίοδο η πρωτοβουλία στόχευε στην περαιτέρω ενεργοποίηση του τοπικού πληθυσμού για τον σχεδιασμό εκ των κάτω προς τα επάνω στρατηγικών τοπικής ανάπτυξης.

Η συνέχιση της Πρωτοβουλίας κατά την 3η Προγραμματική Περίοδο, μέσω της ΚΠ LEADER+, η οποία κινήθηκε στη λογική και τη φιλοσοφία των προηγούμενων εφαρμογών, προσπάθησε να εισάγει αλλά και να ενδυναμώσει τους δεσμούς συνεργασίας κυρίως μεταξύ των τοπικών φορέων και κοινωνικών ομάδων προς αποτέλεσμα εφαρμογής μιας ολοκληρωμένης στρατηγικής.

Μετά την εμπειρία τριών περιόδων προγραμματισμού, η πρωτοβουλία LEADER είχε φτάσει σε επίπεδο ωριμότητας ώστε να εφαρμοστεί στις αγροτικές περιοχές στο πλαίσιο του Άξονα 4 του ΠΑΑ 2007-2013 εξυπηρετώντας βασικούς στόχους αυτού.

Παράλληλα, για πρώτη φορά η πρωτοβουλία εφαρμόστηκε με επιτυχία και στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος Αλιείας 2007-2013. Κατά την προγραμματική περίοδο 2014-2020, η προσέγγιση LEADER διατηρεί το βασικό στοιχείο της εκ των κάτω προς τα επάνω προσέγγισης στο σχεδιασμό πολυτομεακών τοπικών στρατηγικών και παράλληλα δόθηκε η δυνατότητα της πολυταμειακής προσέγγισης (CLLD) καθώς και της διεύρυνσης των περιοχών εφαρμογής.

Κατά την προγραμματική περίοδο 2023-2027 το LEADER θα αποτελέσει για μια ακόμα φορά ένα βασικό εργαλείο ανάπτυξης των αγροτικών περιοχών ως ξεχωριστή παρέμβαση του Στρατηγικού Σχεδίου της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής τουλάχιστον στο 5% των πόρων του Ευρωπαϊκού Γεωργικού Ταμείου Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ).

Η φιλοσοφία σχεδιασμού και εφαρμογής του διατηρούνται ανέπαφες με στόχο την επίτευξη συμπληρωματικότητας των τοπικών στρατηγικών με τις δράσεις των λοιπών ευρωπαϊκών ταμείων και τις σχετικές εθνικές και περιφερειακές πολιτικές ανάπτυξης.

Δεδομένης όμως της διαφοροποίησης των αναγκών των αγροτικών περιοχών αλλά και των απρόβλεπτων γεγονότων και φαινομένων, όπως η πανδημία COV-19, οι πυρκαγιές και οι επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής, που έχουν δημιουργήσει αρνητικές περιπτώσεις στις περιοχές αυτές, ιδιαίτερη έμφαση θα δοθεί στην ανάπτυξη συνεργατικών δράσεων και πρωτοβουλιών με κοινωνική και περιβαλλοντική διάσταση.

Βασικά στοιχεία των τοπικών στρατηγικών σε αυτή την προγραμματική περίοδο είναι και υλοποίηση δράσεων σύμφωνα με τους στόχους της Πράσινης Συμφωνίας (Green Deal) και της Πράσινης Βίβλου για την αγροτική ανάπτυξη, η καινοτομία για την αντιμετώπιση των κοινωνικο-οικονομικών προβλημάτων, η προώθηση της κυκλικής οικονομίας και της βιοοικονομίας, η αξιοποίηση των ΤΠΕ και η ανάπτυξη των πολιτικών των «Έξυπνων Χωριών» (Smart Villages) για την ολοκληρωμένη αντιμετώπιση χρόνιων προβλημάτων μικρών υπο-περιοχών των περιοχών LEADER.

Η κύρια προστιθέμενη αξία των παρεμβάσεων LEADER είναι η βελτίωση του κοινωνικού κεφαλαίου σε μια τοπική περιοχή, η βελτίωση της διακυβέρνησης και η βελτίωση των αποτελεσμάτων και των επιπτώσεων της πολιτικής σε σύγκριση με άλλα αναπτυξιακά προγράμματα τα οποία δεν υλοποιούνται μέσω της «εκ των κάτω προς τα επάνω» πολιτικής.

Η πολιτική LEADER αποδεδειγμένα επιτυγχάνει τη βελτίωση του κοινωνικού κεφαλαίου μέσω:

- της δημιουργίας, της ενίσχυσης και της επέκτασης τοπικών δικτύων εντός και εκτός της ΟΤΔ,
- της ουσιαστικής συμμετοχής των τοπικών δρώντων στην υλοποίηση του τοπικού προγράμματος,
- της δημιουργίας τυπικών και άτυπων σχέσεων μεταξύ των μελών,
- της ανάπτυξης κοινών δράσεων,
- της ανάπτυξης σχέσεων εμπιστοσύνης μεταξύ της ΟΤΔ και του τοπικού πληθυσμού και
- της ενίσχυσης των κοινών αξιών και της τοπικής ταυτότητας.

Παράλληλα, συμβάλει σε σημαντικό βαθμό στη βελτίωση στοιχείων της διακυβέρνησης μέσω:

- του συμμετοχικού και διαφανούς τρόπου λήψης αποφάσεων,
- της συνεχούς εκπαίδευσης του προσωπικού των ΟΤΔ,
- των προσφερόμενων υπηρεσιών ενημέρωσης και συμβουλών από την ΟΤΔ στον τοπικό πληθυσμό και στους δυνητικούς δικαιούχους,
- της διαχείρισης, παρακολούθησης και επικοινωνίας υλοποίησης του τοπικού προγράμματος και

- την συμβολή της ΟΤΔ στην προώθηση της καινοτομίας και της συνεργασίας αλλά και τη διαχείριση συγκρούσεων.

Τέλος, η πολιτική LEADER παρέχει βελτιωμένα αποτελέσματα και επιπτώσεις πολιτικής μέσω της καλύτερης ποιότητας των έργων που υλοποιούνται.

Τα έργα LEADER κατά βάσει λειτουργούν συμπληρωματικά μεταξύ τους στην τοπική ανάπτυξη, χαρακτηρίζονται σε αρκετές περιπτώσεις ως καινοτόμα, ικανοποιούν τις τοπικές ανάγκες, σε κάποιες περιπτώσεις χαρακτηρίζονται ως συλλογικά έργα, έχουν καλύτερη βιωσιμότητα, ενισχύουν την απασχόληση στις αγροτικές περιοχές και συμβάλουν με θετικό τρόπο σε πολύπλοκες στρατηγικές όπως η στρατηγικές για την κλιματική αλλαγή, την βιοποικιλότητα, τον ψηφιακός μετασχηματισμός και το Farm to Fork.

ΟΜΑΔΑ ΤΟΠΙΚΗΣ ΔΡΑΣΗΣ

Στον σχεδιασμό και τη υλοποίηση των τοπικών προγραμμάτων LEADER μπορούν να συμμετέχουν εταιρικά σχήματα ως φορείς σχεδιασμού στρατηγικής τοπικής ανάπτυξης LEADER βάση των οποίων θα προτείνεται και η σύσταση των Ομάδων Τοπικής Δράσης (ΟΤΔ) και της Επιτροπής Διαχείρισης Προγράμματος (ΕΔΠ) οι οποίες είναι αρμόδιες για την υλοποίηση του τοπικού προγράμματος.

Τα εταιρικά σχήματα / ΟΤΔ / ΕΔΠ, υφιστάμενα ή υπό σύσταση πρέπει να πληρούν τα κάτωθι:

- Συνιστούν νόμιμη κοινή δομή του δημόσιου – ιδιωτικού τομέα σύμφωνα με το καταστατικό ή το σχέδιο καταστατικού τους. Ως ενδεικτικοί εταίροι - μέτοχοι μπορούν να αναφερθούν: ΟΤΑ Α΄ βαθμού, Περιφερειακές Αυτοδιοικήσεις ή και άλλοι φορείς Τοπικής Αυτοδιοίκησης, φορείς του ευρύτερου Δημοσίου τομέα, συνεταιρισμοί και ενώσεις αυτών, Επιστημονικοί Φορείς, Επιμελητήρια, καθώς και φορείς συλλογικών, κοινωνικών, περιβαλλοντικών και οικονομικών συμφερόντων.
- Δραστηριοποιούνται στη συγκεκριμένη περιοχή παρέμβασης.
- Το καταστατικό ή το σχέδιο καταστατικού τους να διασφαλίζει τη δυνατότητα διαχείρισης δημοσίων / κοινοτικών κονδυλίων.
- Δεν τελούν σε πτώχευση και σε διαδικασία κήρυξης πτώχευσης / εκκαθάρισης και είναι φορολογικά και ασφαλιστικά ενήμεροι ως προς τις υποχρεώσεις τους που αφορούν τις εισφορές κοινωνικής ασφάλισης (κύριας και επικουρικής) και ως προς τις φορολογικές υποχρεώσεις τους.
- Δεν αποτελούν εξωχώρια εταιρεία κατά τα αναφερόμενα στην περίπτωση α΄ της παραγράφου 4 του άρθρου 4 του ν. 3310/2005 όπως έχει τροποποιηθεί με το άρθρο 5 του Ν. 3414/2005.
- Η εταιρική σχέση να είναι σύμφωνη με τα προβλεπόμενα στο άρθρο 31 του Κανονισμού (ΕΕ) 2021/1060 ως προς τη δομή και τη σύνθεση της ή να προτείνουν Επιτροπή Διαχείρισης Προγράμματος (ΕΔΠ) ως επίπεδο λήψης αποφάσεων για τη διαχείριση και εφαρμογή των τοπικών προγραμμάτων.

Το επίπεδο λήψης αποφάσεων ή η Επιτροπή Διαχείρισης Προγράμματος (ΕΔΠ) πρέπει να αποτελείται από εκπροσώπους δημόσιων και ιδιωτικών τοπικών κοινωνικοοικονομικών/περιβαλλοντικών συμφερόντων, στην οποία ούτε ο δημόσιος τομέας ούτε καμία ενιαία ομάδα συμφερόντων δεν αντιπροσωπεύει ποσοστό άνω του 49% των δικαιωμάτων ψήφου και να προτείνονται μέσω της «από κάτω προς τα επάνω» προσέγγισης ως προϊόν διαβούλευσης με τους αντιπροσωπευτικούς φορείς της περιοχής και τον τοπικό πληθυσμό.

Στην σύνθεση του επίπεδο λήψης αποφάσεων / ΕΔΠ, με δεδομένη την βαρύτητα που αποδίδει η Κοινή Γεωργική Πολιτική σε θέματα καταπολέμησης της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού στις αγροτικές περιοχές, πρέπει να συμμετέχει τουλάχιστον ένας φορέας που εκ του καταστατικού του δραστηριοποιείται στους σχετικούς τομείς.

Παράλληλα, προτείνεται η ενίσχυση της συμμετοχής των μελών της ΕΔΠ ως προς την εκπροσώπηση της με μέλη γυναίκες και νέους κάτω των 40 ετών. Ως εκ τούτου, απαιτείται στη σύνθεση της ΕΔΠ να συμμετέχει τουλάχιστον μία γυναίκα ή ένας νέος.

Το επίπεδο λήψης αποφάσεων μπορεί να συμπίπτει με το Διοικητικό Συμβούλιο (Δ.Σ.) του Φορέα, εφόσον αυτό καλύπτει την αναγκαία σύνθεση. Σε αντίθετη περίπτωση, ως επίπεδο λήψης απόφασης ορίζεται ειδική επιτροπή με απόφαση των αρμόδιων οργάνων του φορέα η σύνθεσή της οποίας πρέπει να ικανοποιεί το ανωτέρω ποσοστό. Κάθε φορέας μπορεί να συμμετέχει στην ΕΔΠ με δικαίωμα μιας ψήφου. Όλες οι αρμοδιότητες που μεταβιβάζονται στην ΕΔΠ στοχεύουν στην αποτελεσματική υλοποίηση των στρατηγικών τοπικής ανάπτυξης χωρίς διακρίσεις και αποκλεισμούς.

- Η έδρα τους ή παράρτημα αυτής να βρίσκεται εντός της περιοχής εφαρμογής ή στην ευρύτερη περιοχή, εφόσον τεκμηριωμένα εξασφαλίζεται ευχερής πρόσβαση προς και από την περιοχή παρέμβασης.

Με βάση και τις παραπάνω προϋποθέσεις **προτείνεται ως Ομάδα Τοπικής Δράσης (ΟΤΔ) η Αναπτυξιακή Λασιθίου Α.Α.Ε. ΟΤΑ**, η οποία διαθέτει την απαιτούμενη τεχνογνωσία, εμπειρία και στελέχωση έχοντας μέχρι σήμερα σχεδιάσει και υλοποιήσει τα παρακάτω τέσσερα (4) Τοπικά Προγράμματα LEADER στο Νομό Λασιθίου:

- ✚ Τοπικό Πρόγραμμα LEADER II (1996-1999)
- ✚ Τοπικό Πρόγραμμα LEADER+ (2000-2006)
- ✚ Τοπικό Πρόγραμμα LEADER - Άξονας 4 του ΠΑΑ (2007-2013)
- ✚ Τοπικό Πρόγραμμα LEADER/CLLD - Μέτρο 19 του ΠΑΑ (2014-2020)

ΠΕΡΙΟΧΗ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ

Η Τοπική Ανάπτυξη με Πρωτοβουλία Τοπικών Κοινοτήτων μπορεί να εφαρμοστεί σε αγροτικές περιοχές, οι οποίες πρέπει να είναι συνεκτικές από γεωγραφική, οικονομική και κοινωνική άποψη.

Ειδικότερα, οι προτεινόμενες περιοχές εφαρμογής πρέπει να έχουν τα ακόλουθα χαρακτηριστικά:

- Προτείνονται από τις ΟΤΔ μέσω της «εκ των κάτω προς τα πάνω» προσέγγισης και αποτελούν προϊόν διαβούλευσης με αντιπροσωπευτικούς φορείς της περιοχής αλλά και τον τοπικό πληθυσμό.
- Διαθέτουν επαρκή κρίσιμη μάζα από την άποψη του ανθρώπινου δυναμικού και των χρηματοοικονομικών πόρων. Ειδικότερα, ο μόνιμος πληθυσμός της κάθε περιοχής παρέμβασης θα κυμαίνεται μεταξύ 10.000 - 150.000 κατοίκους.

Οι εν λόγω περιοχές πρέπει να αποτελούνται από Τοπικές / Δημοτικές Κοινότητες από τις οποίες εξαιρούνται οικισμοί με συνολικό μόνιμο πληθυσμό μεγαλύτερο των 15.000 κατοίκων.

Με βάση τις παραπάνω προϋποθέσεις, **περιοχή παρέμβασης του τοπικού προγράμματος προτείνεται το σύνολο των Τοπικών/Δημοτικών Κοινοτήτων του Νομού Λασιθίου.**

Το σχέδιο του τοπικού προγράμματος διαρθρώνεται στις ακόλουθες υπο-παρεμβάσεις:

Κατηγορία 1: Ενδυνάμωση της τοπικής οικονομίας

Ο μέγιστος προϋπολογισμός των πράξεων της κατηγορίας αυτής δεν μπορεί να ανέλθει άνω των 300.000€ με εξαίρεση την υπο-παρέμβαση 1.1 «Ενίσχυση μεταποιητικών μονάδων για την παραγωγή γεωργικών προϊόντων» όπου ο μέγιστος προϋπολογισμός μπορεί να ανέλθει μέχρι τις 400.000€. Ο μέγιστος προϋπολογισμός άυλων πράξεων μπορεί να ανέλθει μέχρι τις 40.000€.

Δικαιούχοι μπορούν να είναι υφιστάμενοι ή υπό σύσταση φορείς (φυσικά ή νομικά πρόσωπα) που βάσει καταστατικού ή άλλου νόμιμου εγγράφου δραστηριοποιούνται στον εν λόγω τομέα.

1.1 Ενίσχυση μεταποιητικών μονάδων για την παραγωγή γεωργικών προϊόντων

Επιλέξιμες είναι οι πράξεις που αφορούν σε ιδρύσεις, εκσυγχρονισμούς, επεκτάσεις, μετεγκαταστάσεις με ταυτόχρονο εκσυγχρονισμό μονάδων παραγωγής γεωργικών προϊόντων από γεωργικά προϊόντα. Η εν λόγω υπο-παρέμβαση είναι επιλέξιμη μόνο για κατηγορίες προϊόντων που παράγονται στην περιοχή παρέμβασης και αποδεδειγμένα υπάρχει υστέρηση στον μεταποιητικό κλάδο αυτών.

Η ένταση ενίσχυσης καθορίζεται έως το 65% για το σύνολο της χώρας και έως το 80% για τα μικρά νησιά Αιγαίου (όπως ορίζονται στο άρθρο 1, παρ. 2 του Καν. (ΕΕ) 229/2013) δυνάμει του Καν. (ΕΕ) 2021/2115.

Από την παρούσα υπο-παρέμβαση αποκλείονται οι δικαιούχοι των παρεμβάσεων τομεακών προγραμμάτων που χρηματοδοτούνται από το ΕΓΤΕ.

1.2 Ενίσχυση μεταποιητικών μονάδων για την παραγωγή μη γεωργικών προϊόντων

Επιλέξιμες είναι οι πράξεις που αφορούν σε ιδρύσεις, εκσυγχρονισμούς, επεκτάσεις, μετεγκαταστάσεις με ταυτόχρονο εκσυγχρονισμό μονάδων παραγωγής μη γεωργικών προϊόντων από γεωργικά προϊόντα.

Η εν λόγω υπο-παρέμβαση είναι επιλέξιμη μόνο για κατηγορίες προϊόντων που παράγονται στην περιοχή παρέμβασης και αποδεδειγμένα υπάρχει υστέρηση στον μεταποιητικό κλάδο αυτών.

Η ένταση ενίσχυσης καθορίζεται ανά περιοχή βάσει του περιφερειακού χάρτη κρατικών ενισχύσεων δυνάμει του Γενικού Απαλλακτικού Κανονισμού ή έως το 50% δυνάμει του Καν. (ΕΕ) 1407/2013 (de minimis).

Από την παρούσα υπο-παρέμβαση αποκλείονται οι δικαιούχοι των παρεμβάσεων τομεακών προγραμμάτων που χρηματοδοτούνται από το ΕΓΤΕ.

1.3 Ενίσχυση μονάδων του δασοκομικού τομέα

Επιλέξιμες είναι οι πράξεις που αφορούν σε ιδρύσεις, εκσυγχρονισμούς, επεκτάσεις, μετεγκαταστάσεις με ταυτόχρονο εκσυγχρονισμό μονάδων παραγωγής προϊόντων από δασοκομικά προϊόντα.

Η εν λόγω υπο-παρέμβαση είναι επιλέξιμη μόνο για κατηγορίες προϊόντων που παράγονται στην περιοχή παρέμβασης και αποδεδειγμένα υπάρχει υστέρηση στον μεταποιητικό κλάδο αυτών.

Η ένταση ενίσχυσης καθορίζεται δυνάμει του Γεωργικό Απαλλακτικό Κανονισμό ή έως το 50% δυνάμει του Καν. (ΕΕ) 1407/2013 (de minimis).

1.4 Ενίσχυση επιχειρήσεων στους τομείς της βιοτεχνίας, χειροτεχνίας και παραγωγής ειδών μετά την 1η μεταποίηση

Επιλέξιμες είναι οι πράξεις που αφορούν σε ιδρύσεις, εκσυγχρονισμούς, επεκτάσεις, μετεγκαταστάσεις με ταυτόχρονο εκσυγχρονισμό επιχειρήσεων στους τομείς της βιοτεχνίας, χειροτεχνίας και παραγωγής ειδών μετά την 1η μεταποίηση.

Επίσης, επιλέξιμες είναι οι μόνο οι κατηγορίες πράξεων οι οποίες, σύμφωνα με τη SWOT ανάλυση, αποδεδειγμένα συμβάλουν στην ενδυνάμωση της τοπικής οικονομίας. Ως εκ τούτου απαιτείται η εξειδίκευση της υπο-παρέμβασης βάσει και των αναγκών όπως αυτές προκύπτουν από τη SWOT ανάλυση. Για το σύνολο των πράξεων της εν λόγω υπο-παρέμβασης κατά προτεραιότητα θα ενισχυθούν δικαιούχοι άνεργοι, γυναίκες, Κοιν.Σ.Επ και επιχειρήσεις σε ορεινές περιοχές.

Η ένταση ενίσχυσης καθορίζεται ανά περιοχή βάσει του περιφερειακού χάρτη κρατικών ενισχύσεων δυνάμει του Γενικού Απαλλακτικού Κανονισμού ή έως το 50% δυνάμει του Καν. (ΕΕ) 1407/2013 (de minimis).

1.5 Ενίσχυση επιχειρήσεων του τουριστικού κλάδου

Επιλέξιμες είναι οι πράξεις που αφορούν σε ιδρύσεις, εκσυγχρονισμούς, επεκτάσεις, μετεγκαταστάσεις με ταυτόχρονο εκσυγχρονισμό επιχειρήσεων του τουριστικού κλάδου όπως καταλύματα, ξενοδοχεία, εστιατόρια, εναλλακτικές μορφές τουρισμού, λοιπές επιχειρήσεις στον τομέα του τουρισμού.

Επίσης, επιλέξιμες είναι μόνο οι κατηγορίες πράξεων οι οποίες, σύμφωνα με τη SWOT ανάλυση, αποδεδειγμένα συμβάλουν στην ενδυνάμωση της τοπικής οικονομίας. Ως εκ τούτου απαιτείται η εξειδίκευση της υπο-παρέμβασης βάσει και των αναγκών όπως αυτές προκύπτουν από τη SWOT ανάλυση.

Αναλυτικότερα, ιδρύσεις που αφορούν στην εξυπηρέτηση διανυκτέρευσης επισκεπτών (καταλύματα, ξενοδοχεία κλπ) είναι επιλέξιμες μόνο στις ορεινές περιοχές και στα νησιά με πληθυσμό κάτω των 3.500 κατοίκων.

Για το σύνολο των πράξεων της εν λόγω υπο-παρέμβασης κατά προτεραιότητα θα ενισχυθούν δικαιούχοι άνεργοι, γυναίκες, Κοιν.Σ.Επ και επιχειρήσεις σε ορεινές περιοχές.

Η ένταση ενίσχυσης καθορίζεται ανά περιοχή βάσει του περιφερειακού χάρτη κρατικών ενισχύσεων δυνάμει του Γενικού Απαλλακτικού Κανονισμού ή έως το 50% δυνάμει του Καν. (ΕΕ) 1407/2013 (de minimis).

1.6 Ενίσχυση επιχειρήσεων παροχής υπηρεσιών

Επιλέξιμες είναι οι πράξεις που αφορούν σε ίδρυση ή εκσυγχρονισμό επιχειρήσεων υπηρεσιών όπως παιδότοποι και γηροκομεία. Επίσης, επιλέξιμες είναι οι κατηγορίες πράξεων οι οποίες, σύμφωνα με τη SWOT ανάλυση, αποδεδειγμένα συμβάλουν στην ενδυνάμωση της τοπικής οικονομίας. Ως εκ τούτου απαιτείται η εξειδίκευση της υπο-παρέμβασης βάσει και των αναγκών όπως αυτές προκύπτουν από τη SWOT ανάλυση.

Για το σύνολο των πράξεων της εν λόγω υπο-παρέμβασης κατά προτεραιότητα θα ενισχυθούν δικαιούχοι άνεργοι, γυναίκες, Κοιν.Σ.Επ και επιχειρήσεις σε ορεινές περιοχές καθώς και επιχειρήσεις παροχής κοινωνικών υπηρεσιών.

Η ένταση ενίσχυσης καθορίζεται ανά περιοχή βάσει του περιφερειακού χάρτη κρατικών ενισχύσεων δυνάμει του Γενικού Απαλλακτικού Κανονισμού ή έως το 50% δυνάμει του Καν. (ΕΕ) 1407/2013 (de minimis).

1.7 Εξοικονόμηση ενέργειας και νερού, ενίσχυση βιο-οικονομίας και κυκλικής οικονομίας

Επιλέξιμες είναι οι πράξεις που αφορούν στην ενεργειακή αναβάθμιση επιχειρήσεων με την εγκατάσταση συστημάτων εναλλακτικών μορφών ενέργειας και συστημάτων μείωσης της κατανάλωσης ενέργειας.

Η ένταση ενίσχυσης ορίζεται έως το 65% δυνάμει του Καν. (ΕΕ) 1407/2013 (de minimis).

Κατηγορία 2: Εκπαίδευση τοπικού πληθυσμού

Ο μέγιστος προϋπολογισμός των πράξεων της κατηγορίας αυτής δεν μπορεί να ανέλθει άνω των 20.000€ και η ένταση ενίσχυσης ορίζεται έως το 100% δυνάμει του Καν. (ΕΕ) 2021/2115 ή του Καν. (ΕΕ) 1407/2013.

Δικαιούχοι μπορούν να είναι φορείς του δημόσιου ή του ιδιωτικού τομέα που βάσει καταστατικού ή άλλου νόμιμου εγγράφου δραστηριοποιούνται στον εν λόγω τομέα.

Επιλέξιμες είναι οι πράξεις που αφορούν στην κατάρτιση / επιμόρφωση ομάδων του τοπικού πληθυσμού σε αντικείμενα τα οποία είναι άμεσα συνδεδεμένα με την στρατηγική του τοπικού προγράμματος.

Στο πλαίσιο της παρούσας υπο-παρέμβασης επιλέξιμη είναι και η επιμόρφωση του γενικού πληθυσμού σε θέματα βασικών ψηφιακών δεξιοτήτων.

Ειδικότερα, για την υπο-παρέμβαση «2.1 Εκπαίδευση τοπικού πληθυσμού στον 1-γενή τομέα» το αντικείμενο της εκπαίδευσης δεν πρέπει να ταυτίζεται με το αντικείμενο εκπαίδευσης των οριζόντιων παρεμβάσεων του ΣΣ της ΚΑΠ.

2.1 Εκπαίδευση τοπικού πληθυσμού στον 1-γενή τομέα

2.2 Εκπαίδευση τοπικού πληθυσμού στον 2-γενή τομέα

2.3 Εκπαίδευση τοπικού πληθυσμού στον 3-γενή τομέα

Κατηγορία 3: Ενδυνάμωση του τοπικού κοινωνικού ιστού

Ο μέγιστος προϋπολογισμός των πράξεων της κατηγορίας αυτής δεν μπορεί να ανέλθει άνω των 400.000€ ή των 20.000€ στις περιπτώσεις άυλων πράξεων και η ένταση ενίσχυσης ορίζεται έως το 100% δυνάμει του Καν. (ΕΕ) 2021/2115 για μη παραγωγικές επενδύσεις και για βασικές υπηρεσίες ή του Γεωργικού Απαλλακτικού Κανονισμού για πράξεις που εμπίπτουν στους κανόνες κρατικών ενισχύσεων.

Δικαιούχοι μπορούν να είναι τοπικοί φορείς του δημόσιου ή του ευρύτερου δημοσίου ή σύλλογοι / οργανισμοί μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα.

Επιλέξιμες είναι οι πράξεις κοινωνικού χαρακτήρα που συμβάλουν στην εξυπηρέτηση του τοπικού πληθυσμού και την ενσωμάτωση προσφύγων και μεταναστών.

Επίσης, επιλέξιμες είναι οι κατηγορίες πράξεων οι οποίες, σύμφωνα με τη SWOT ανάλυση, αποδεδειγμένα συμβάλουν στην εξυπηρέτηση του τοπικού πληθυσμού. Ως εκ τούτου απαιτείται η εξειδίκευση της υπο-παρέμβασης βάσει και των αναγκών όπως αυτές προκύπτουν από τη SWOT ανάλυση.

Ειδικότερα για την υπο-παρέμβαση απαιτείται η εξασφάλιση της συμπληρωματικότητας των πράξεων με τις αντίστοιχες δράσεις του ΕΚΤ και του Ταμείου Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης.

3.1 Ενίσχυση βασικών υπηρεσιών για την εξυπηρέτηση του τοπικού πληθυσμού (παιδικόι σταθμοί, χώροι άθλησης, πολιτιστικά κέντρα κ.λπ.)

Επιλέξιμες είναι οι πράξεις βασικών υπηρεσιών όπως παιδικόι σταθμοί, χώροι άθλησης, πολιτιστικά κέντρα και χώροι πολυδραστηριοτήτων για την εξυπηρέτηση του τοπικού πληθυσμού.

3.2 Ενίσχυση βασικών υπηρεσιών που στοχεύουν στην κοινωνική ένταξη, την καταπολέμηση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού και την ενσωμάτωση προσφύγων / μεταναστών

Κατηγορία 4: Βελτίωση ποιότητας ζωής τοπικού πληθυσμού

Ο μέγιστος προϋπολογισμός των πράξεων της κατηγορίας αυτής δεν μπορεί να ανέλθει άνω των 400.000€ ή των 20.000€ στις περιπτώσεις άυλων πράξεων και η ένταση ενίσχυσης ορίζεται έως το 100% δυνάμει του Καν. (ΕΕ) 2021/2115 για μη παραγωγικές επενδύσεις και για βασικές υπηρεσίες ή του Γεωργικού Απαλλακτικού Κανονισμού για πράξεις που εμπίπτουν στους κανόνες κρατικών ενισχύσεων.

Επιλέξιμες είναι οι κατηγορίες πράξεων οι οποίες, σύμφωνα με τη SWOT ανάλυση, αποδεδειγμένα συμβάλουν στους στόχους της τοπικής στρατηγικής. Ως εκ τούτου απαιτείται η εξειδίκευση της υπο-παρέμβασης βάσει και των αναγκών όπως αυτές προκύπτουν από τη SWOT ανάλυση.

Δικαιούχοι μπορούν να είναι τοπικοί φορείς του δημόσιου ή του ευρύτερου δημοσίου ή σύλλογοι / οργανισμοί μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα.

4.1 Έργα υποδομών μικρής κλίμακας

Επιλέξιμες είναι οι πράξεις τοπικών υποδομών μικρής κλίμακας όπως δίκτυα ύδρευσης και αποχέτευσης εντός οικισμών και επισκευή και ενεργειακή αναβάθμιση δημόσιων κτηρίων για εγκατάσταση τοπικών υπηρεσιών για την εξυπηρέτηση του τοπικού πληθυσμού.

4.2 Ενίσχυση υπηρεσιών και υποδομών αναψυχής, ανάπλασης, τουριστικών πληροφοριών και λοιπών υποδομών μικρής κλίμακας

Επιλέξιμες είναι οι πράξεις που αφορούν σε υποδομές αναψυχής, ανάπλασης, τουριστικών πληροφοριών και λοιπών υποδομών μικρής κλίμακας όπως σημάνσεις, κοινόχρηστοι χώροι, προβολή προώθηση περιοχών και ποδηλατικές διαδρομές.

Κατηγορία 5: Διατήρηση και βελτίωση των πολιτιστικών στοιχείων

5.1 Ενίσχυση πολιτιστικών ή αθλητικών εκδηλώσεων

Ο μέγιστος προϋπολογισμός των πράξεων της υπο-παρέμβασης αυτής δεν μπορεί να ανέλθει άνω των 20.000€ και η ένταση ενίσχυσης ορίζεται έως το 75% δυνάμει του Κανονισμού (ΕΕ) 1407/2013. Επιλέξιμες είναι οι πράξεις που αφορούν σε διενέργεια πολιτιστικών εκδηλώσεων.

Ειδικότερα, επιλέξιμες είναι οι εκδηλώσεις οι οποίες, σύμφωνα με τη SWOT ανάλυση, αποδεδειγμένα συμβάλουν στην τοπική στρατηγική. Ως εκ τούτου απαιτείται η εξειδίκευση της υπο-παρέμβασης βάσει και των αναγκών όπως αυτές προκύπτουν από τη SWOT ανάλυση.

Δικαιούχοι μπορούν να είναι τοπικοί φορείς του δημόσιου ή του ευρύτερου δημοσίου, ή σύλλογοι / οργανισμοί μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα.

5.2 Ενίσχυση μελετών, υπηρεσιών και υποδομών που συνδέονται με τον πολιτισμό και την αποκατάσταση και αναβάθμιση της πολιτιστικής κληρονομιάς

Ο μέγιστος προϋπολογισμός των πράξεων της κατηγορίας αυτής δεν μπορεί να ανέλθει άνω των 400.000€ και τις 20.000€ για άυλες ενέργειες και η ένταση ενίσχυσης ορίζεται έως το 100% δυνάμει του Γεωργικού Απαλλακτικού Κανονισμού για πράξεις που εμπίπτουν στους κανόνες κρατικών ενισχύσεων.

Επιλέξιμες είναι οι πράξεις που αφορούν αποκατάσταση, αναβάθμιση και ανάδειξη των πολιτιστικών τοπικών στοιχείων της περιοχής. Ειδικότερα, επιλέξιμες είναι οι κατηγορίες πράξεων οι οποίες, σύμφωνα με τη SWOT ανάλυση, αποδεδειγμένα συμβάλουν της τοπικής στρατηγικής. Ως εκ τούτου απαιτείται η εξειδίκευση της υπο-παρέμβασης βάσει και των αναγκών όπως αυτές προκύπτουν από τη SWOT ανάλυση.

Δικαιούχοι μπορούν να είναι τοπικοί φορείς του δημόσιου ή του ευρύτερου δημοσίου, ή σύλλογοι / οργανισμοί μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, καθώς και φορείς του Υπουργείου Πολιτισμού & Αθλητισμού.

Κατηγορία 6: Προστασία και ανάδειξη φυσικού περιβάλλοντος

Ο μέγιστος προϋπολογισμός των πράξεων της κατηγορίας αυτής δεν μπορεί να ανέλθει άνω των 400.000€ ή των 20.000€ στις περιπτώσεις άυλων πράξεων και η ένταση ενίσχυσης ορίζεται έως το 100% δυνάμει του Καν. (ΕΕ) 2021/2115 για μη παραγωγικές επενδύσεις και για βασικές υπηρεσίες ή του Γεωργικού Απαλλακτικού Κανονισμού και του Καν. (ΕΕ) 1407/2013 για πράξεις που εμπίπτουν στους κανόνες κρατικών ενισχύσεων.

Δικαιούχοι μπορούν να είναι τοπικοί φορείς του δημόσιου ή του ευρύτερου δημοσίου, ή σύλλογοι / οργανισμοί μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, καθώς και λοιποί αρμόδιοι φορείς όπως ο ΟΦΥΠΕΚΑ και εθελοντικές οργανώσεις εγγεγραμμένες στο μητρώο της Γενικής Γραμματείας Πολιτικής Προστασίας.

6.1 Έργα αναβάθμισης του φυσικού περιβάλλοντος με σκοπό την ανάδειξη αυτών

Επιλέξιμες είναι οι πράξεις που αφορούν σε υπηρεσίες και υποδομές, συμπεριλαμβανομένων και των σχετικών μελετών, με σκοπό την αναβάθμιση και ανάδειξης φυσικών τοπίων όπως θέσεις θέας κλπ.

6.2 Έργα πράσινων υποδομών “green infrastructure” για την πρόληψη και αντιμετώπιση των κινδύνων από φυσικές καταστροφές

Επιλέξιμες είναι οι πράξεις που αφορούν σε υποδομές, συμπεριλαμβανομένων και των σχετικών μελετών, με σκοπό την πρόληψη των κινδύνων από φυσικές καταστροφές όπως πλημύρες και πυρκαγιές.

Κατηγορία 7: Δικτύωση και συνεργασία

Ο μέγιστος προϋπολογισμός των πράξεων της κατηγορίας αυτής δεν μπορεί να ανέλθει άνω των 40.000€ για ενέργειες που αφορούν αποκλειστικά στην σύσταση και λειτουργία του συνεργατικού σχήματος, καθώς και την προετοιμασία του σχεδίου δράσης, και η ένταση ενίσχυσης ορίζεται έως το 90% για την υπο-παρέμβαση «Συνεργασία μεταξύ μικρών τοπικών επιχειρήσεων» και έως το 100% για τις λοιπές υπο-παρεμβάσεις, δυνάμει του Καν. (ΕΕ) 2021/2115 ή του Γεωργικού Απαλλακτικού Κανονισμού και του Καν. (ΕΕ) 1407/2013 για πράξεις που εμπίπτουν στους κανόνες κρατικών ενισχύσεων.

Στις περιπτώσεις όπου το σχέδιο συνεργασίας περιλαμβάνει και μη άυλες ενέργειες / υποδομές αυτές μπορούν να ενισχυθούν στο πλαίσιο της παρούσας κατηγορίας αλλά με τους περιορισμούς και τους όρους που αφορούν στην κατηγορία που εμπίπτουν οι ενέργειες αυτές.

Ο ελάχιστος αριθμός των μελών των σχημάτων συνεργασίας είναι τα 3 μέλη.

7.1 Συνεργασία μεταξύ μικρών τοπικών επιχειρήσεων

Επιλέξιμες είναι οι πράξεις συνεργασίας μεταξύ τοπικών επιχειρήσεων ομοειδών ή συμπληρωματικών προϊόντων με σκοπό τη διοργάνωση κοινών μεθόδων εργασίας, την κοινή χρήση εγκαταστάσεων και πόρων καθώς και την ανάπτυξη και/ή εμπορία κοινών προϊόντων.

Δεν είναι επιλέξιμα σχήματα συνεργασίας στα οποία συμμετέχουν και λοιποί φορείς πλην των τοπικών επιχειρήσεων.

Η ένταση ενίσχυσης ορίζεται έως το 90%.

7.2 Συνεργασία μεταξύ τοπικών δημόσιων ή/και ιδιωτικών φορέων ή/και ΜΚΟ για την κοινωνική ή / και πολιτιστική ή / και περιβαλλοντική προστασία και αναβάθμιση της περιοχής, την προώθηση της υγιεινής διατροφής και της μείωσης σπατάλης τροφίμων.

Επιλέξιμες είναι οι πράξεις συνεργασίας μεταξύ δημόσιων και ιδιωτικών τοπικών φορέων με σκοπό την διαμόρφωση και πραγματοποίηση δράσεων που αφορούν στην κοινωνική ή / και πολιτιστική ή / και περιβαλλοντική προστασία και αναβάθμιση της περιοχής καθώς και δράσεων με σκοπό την προώθηση της υγιεινής διατροφής και της μείωσης σπατάλης τροφίμων.

Η ένταση ενίσχυσης ορίζεται έως το 100%.

7.3 Έξυπνα Χωριά: συνεργασία για την ολιστική και καινοτόμο ανάπτυξη των χωριών

Η πολιτική των έξυπνων χωριών «Smart Villages» αποτελεί μία νέα πολιτική προσέγγιση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την αντιμετώπιση των προβλημάτων των αγροτικών περιοχών. Σκοπός της πολιτικής αυτής είναι η συσπείρωση των τοπικών φορέων για την από κοινού αντιμετώπιση διαχρονικών προβλημάτων, μέσω δράσεων οι οποίες σχεδιάζονται με την «εκ των κάτω προς τα επάνω» διαδικασία.

Στο πλαίσιο αυτό επιλέξιμες είναι οι πράξεις που αφορούν στην ίδρυση ενός συνεργατικού σχήματος με τη συμμετοχή τοπικών ιδιωτικών φορέων, με τη δυνατότητα συμμετοχής και τοπικών δημόσιων φορέων, για την προετοιμασία και σχεδίαση ενός σχεδίου δράσης εστιασμένου στην αντιμετώπιση ενός ή περισσότερων προβλημάτων της περιοχής.

Στα συνεργατικά σχήματα, όταν αυτό κρίνεται απαραίτητο, μπορεί να συμμετέχει και εκπαιδευτικό ίδρυμα. Η ΟΤΔ παρέχει πλην των άλλων συμβουλευτική υποστήριξη όμως δεν μπορεί να αποτελεί μέλος του συνεργατικού σχήματος.

Το σχέδιο δράσης θα πρέπει να είναι χωρικά εστιασμένο και δεν μπορεί να αφορά σε περιοχή μεγαλύτερη των 10.000 μόνιμων κατοίκων.

Για την σύνταξη του σχεδίου δράσης θα πρέπει να έχει ακολουθηθεί η «εκ των κάτω προς τα επάνω» διαδικασία, να προβλέπει δείκτες εκροών και προσδοκώμενων αποτελεσμάτων και επιπτώσεων, και να έχει ολιστικό χαρακτήρα.

Βασικό χαρακτηριστικό του θα πρέπει να είναι η κοινωνική ή / και η τεχνολογική καινοτομία και να προβλέπει δράσεις όπως δράσεις ευρυζωνικότητας, παραγωγής ή εξοικονόμησης ενέργειας, αντιμετώπισης περιβαλλοντικών προβλημάτων, εξυπηρέτησης των νέων ή των ηλικιωμένων της περιοχής, την αναβάθμιση της παροχής υπηρεσιών υγείας και άρση της κοινωνικής απομόνωσης.

Η ένταση ενίσχυσης ορίζεται έως το 100%.

Κατηγορία 8: Διατοπική και διακρατική συνεργασία

Η ενίσχυση χορηγείται στον δικαιούχο/ΟΤΔ με τη μορφή επιχορήγησης η ένταση της οποίας ορίζεται στο 100% των επιλέξιμων δαπανών δυνάμει του Καν. (ΕΕ) 2021/2115.

Κάθε υποψήφια ΟΤΔ έχει την υποχρέωση να υποβάλει τουλάχιστον ένα έργο συνεργασίας με την υποβολή του φακέλου υποψηφιότητας.

8.1 Σχέδια διατοπικής συνεργασίας

8.2 Σχέδια διακρατικής συνεργασίας